

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: David Fereš

Téma práce: Kriminalistické učení o oběti trestného činu (kriminalistická viktimologie)

Datum odevzdání práce: 31.3.2016

Diplomant si pro svou práci zvolil téma kriminalistické viktimologie. Jedná se o téma velmi aktuální s ohledem na rostoucí význam oběti jako subjektu práv v moderním trestním řízení. Zároveň se však i v současnosti lze setkat s necitlivým přístupem orgánů činných v trestním řízení k obětem trestní činnosti, což může mít, jak diplomant správně poznamenává ve své práci, nejen vliv na sekundární viktimizaci oběti, ale i například na kvalitu její výpovědi v trestním řízení.

Autor v diplomové práci prokázal dostatečné teoretické znalosti nejen z kriminalistiky, ale zejména také z kriminologie (konkrétně viktimologie) a částečně i trestního práva potřebné k dobrému zvládnutí zvoleného tématu. Práce je tak svou povahou interdisciplinární, což zvyšuje nároky na zpracovatele tématu. Diplomant přitom prokázal ještě dostatečnou orientaci v odpovídajících materiálech a dokázal oddělit pro svou práci podstatné zdroje od těch nepodstatných. Při vytváření své práce autor používal standardních vědeckých metod typických pro danou problematiku, zejména komparaci a analýzu textů.

Autor si poněkud netypicky v úvodu nestanovil žádné cíle, jichž by chtěl v práci dosáhnout, a tak čtenáře své práce s nimi seznamuje naopak až v jejím závěru. Diplomant chtěl svou práci poukázat na komplexnost kriminalistické viktimologie a vyzdvihnout význam jejích poznatků. Lze konstatovat, že ve své práci stanovených cílů ještě dosáhl, a to samostatně a způsobem, který odpovídá minimálním požadavkům na obdobný druh vědecké práce.

Předložená práce splňuje po formální stránce všechny požadavky. Celkově je vypracována na 72 stranách, přičemž vlastní text včetně úvodu a závěru obsahuje 68 stran. Nechybí abstrakt v českém a anglickém jazyce i seznam klíčových slov. Text sám je přehledně strukturován do 6 kapitol, které se dále dělí na jednotlivé podkapitoly. V první kapitole se autor zaměřil na základní pojmy viktimologie. Následuje obecné vymezení kriminalistické viktimologie jako specifické části obecné viktimologie. V další kapitole pak spočívá těžiště práce, když autor v ní rozebírá jednotlivé (dílčí) aspekty kriminalistické viktimologie v rámci předmětu zkoumání kriminalistiky. Závěrečné (a svým rozsahem menší) kapitoly pojednávají o předcházení sekundární viktimizaci v trestním řízení a roli oběti v trestním právu hmotném a procesním. Diplomant tak pro svou práci zvolil logickou strukturu, která čtenáři pomáhá v dobré orientaci v práci. Autor při svém výkladu postupuje od obecného ke konkrétnímu, takže práce je srozumitelná pro běžného čtenáře.

Autor s ohledem na zvolené téma zvolil relativně omezený okruh pramenů, když ten není příliš rozsáhlý (autor využívá např. pouze jednu učebnici kriminalistiky, ostatní jako by nebyly, všechny „příspěvky ve sbornících“ pochází jen z jediného sborníku prof. Jelínka a doc. Gřivny a kol.), navíc diplomant vůbec nevyužívá pramenů zahraničních, ač se jím zvolené téma neomezuje pouze na národní úroveň. Oponent pak musí diplomantovi vytknout vysloveně sporadické odkazování na již tak omezený počet zdrojů. To je patrné zejména

v obecných výkladech o jednotlivých poznatcích obecné kriminalistiky a viktimologie, které zjevně nepředstavují původní myšlenky autora. Pokud autor uvádí „viktimologové se shodují“, či „výzkumy prokázaly“, musí na takové práce viktimologů či průzkumy odkázat. To však nečiní.

Hloubka autorem provedené analýzy tématu se jeví s ohledem na rozsah práce jako ještě dostačující. Oponent musí ocenit, že se diplomant zaměřil na zvolené téma kriminalistické viktimologie, nikoliv na obecnou viktimologii, jak často činí jiní diplomanti se shodným tématem. Na druhou stranu diplomant až často zabředává do poznatků obecné kriminalistiky, které se samotným tématem nijak nespojují, práci zbytečně protahují a ničím ji neobohacují (srov. str. 25 – 26 o stopách o střelných zbraních a celé podkapitoly 3.8.3. – 3.8.5.). Na relativně zajímavou kapitolu o předcházení sekundární viktimizaci pak jakoby nezbývá dost místa. Rovněž poslední dvě kapitoly o roli oběti v trestním právu působí poněkud „nedotaženě“ a zkratkovitě.

Pokud autor vyjevuje na některé problémy svůj názor, není tento neodůvodněný či banální. Škoda jen, že autorových úvah a reflexí není v práci více. Autor s ohledem na studium právnické fakulty celkem pochopitelně nevychází v práci z vlastních empirických poznatků. Tento nedostatek ovšem autor dostatečně kompenzuje přejatými případy z praxe k vykládané problematice, organicky zařazenými do textu, které práci „okořeňují“.

Úprava práce je na dobré úrovni. Autorský text diplomanta je poměrně čtivý, na dostatečné stylistické úrovni, který je i pro laického čtenáře srozumitelný. Práce netrpí velkým množstvím gramatických chyb a překlepů, které se v první polovině práce nacházejí spíše sporadicky, v druhé polovině se však objevují častěji (zejména při psaní čárek - např. str. 38).

Nad rámec výše uvedeného má oponent tyto konkrétní poznámky a připomínky:

- Na str. 46 autor uvádí, že u rekognice osob stačí další 2 obdobného vzezření. To však není pravda; aby rekognice byla zákonná, musí být poznávaná osoba ukázána mezi minimálně dalšími třemi jinými.
- Na str. 66 autor uvádí, že podmínkou podmíněného zastavení trestního stíhání je, že obviněný nahradí škodu (nemajetkovou újmu), popř. vydá bezdůvodné obohacení. To ale není zcela přesné, neboť v některých případech postačí, že se obviněný na náhradě s poškozeným dohodne.

Lze uzavřít, že předložená práce sice vykazuje významné nedostatky, které významně snižují její hodnotu, přesto autorovi nelze upřít snahu o poctivé zpracování tématu.

Z toho důvodu doporučuji předloženou práci k obhajobě.

Při ústní obhajobě by měl diplomant zodpovědět tuto otázku:

V čem se výslech „zvlášť zranitelné oběti“ odlišuje od výslechu „ostatních“ obětí?

V případě úspěšné obhajoby navrhuju práci hodnotit klasifikačním stupněm: **3.**

V Praze dne: 30.4.2016

JUDr. Jiří Krupička, Ph.D., v.r.
oponent diplomové práce